

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

Mietinnössä on melko hyvin huomioitu voimassa olevan julkisuuslain päivitystarpeet, kuten tarve tietosuojalainsäädännön ja julkisuuslain yhteensovittamiseen. Nykyisen julkisuuslain salassapitosäätely vaatisi kuitenkin päivittämistä yhtäaikaaisesti julkisuuslain uudistamisen yhteydessä ja samassa yhteydessä tulisi kiinnittää huomiota myös tapauskohtaisten ja tulkinnanvaraisten salassapitoperusteiden käytännön soveltamisen täsmentämiseen esimerkiksi lain esitöissä. Nykyisellään julkisuuslain kokonaisuus on monilta osin melko tulkinnanvarainen, mikä ei tue lain sujuvaa soveltamista käytännössä.

Julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella voidaan edistää demokratian, osallistumisoikeuksien, avoimuuden ja perustuslain mukaisen julkisuusperiaatteen asianmukaista toteutumista sekä tehostaa julkisen vallan ja julkisten varojen käytön valvontaa. Erityistä huomiota esitetyn mukaisessa uudistuksessa tulee kuitenkin kiinnittää siihen, että kilpailuneutraliteetti säilyy turvattuna myös julkisen toimijan harjoittaessa elinkeinotoimintaa. Mietintö vaatii soveltamisalan laajentamisen ja julkisen hallintotehtävän käsitteen osalta täsmentämistä, ja soveltamisalan laajentamisen osalta tulee huomioon ottaa mietinnön eriävissä mielipiteissä esitetyt perusteet. Soveltamisalan laajentamisella on merkittäviä vaikutuksia hyvinvointialueiden määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin. Myös mietinnön eriävissä mielipiteissä on kiinnitetty huomiota siihen, että lain soveltamisalan laajenemisen vaikutukset ovat jääneet mietinnössä osittain epäselviksi. Julkisuuslain uudistamisen yhteydessä tulee ottaa laajasti huomioon vaihtoehtoiset tavat tehostaa avoimuutta julkisyhteisön määräysvallassa olevissa yhteisöissä ja säätiöissä.

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen nykyisen lain mukaisesta julkisen vallan käyttämisestä koskemaan kaikkia yhtiöiden tai yhteisöjen julkisia hallintotehtäviä, on sinällään lähtökohtaisesti perusteltua ottaen huomioon julkisen vallan ja julkisten varojen käytön valvontaan liittyvä intressi. Julkisen hallintotehtävän käsitettä ei voi kuitenkaan jättää tulkinnanvaraiseksi silloin kuin mietinnön mukaisen veloitteen laiminlyömisestä seuraisi mietinnössä esitetty rikosoikeudellinen vastuu. Kuten mietinnössäkin on todettu (s. 20), lähtökohtana julkisen hallintotehtävän hoitamisen osalta voidaan pitää sitä, että toimija kykenee julkista hallintotehtävää koskevan lainsäädännön ja esitöiden perusteella arvioimaan, miltä osin se hoitaa julkista hallintotehtävää. Julkisuuslain tulisi uudistuksen myötä pyrkiä määrittelemään yksiselitteisesti julkisen hallintotehtävän käsite tai ne julkiset hallintotehtävät, jotka kuuluvat lain soveltamisalaan.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Julkisomisteisten yhtiöiden tulisi jo nykyisellään noudattaa toiminnassaan avoimuutta. Avoimuuden toteutumista yhtiöiden toiminnassa voidaan tehostaa myös muun muassa omistusohjauksella. Lain soveltamisen laajentaminen koskemaan julkisyhteisön määräysvallassa olevia yhteisöitä ja säätiöitä kuormittaisi pienten organisaatioiden hallintoa ja aiheuttaisi julkisyhteisöille lisäkustannuksia niiden määräysvallassa olevissa yhteisöissä ja säätiöissä mahdollisesti muutoksen myötä tarvittavien uusien henkilöstöresursointien ja investointien muodossa.

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

Julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen nykyisen lain mukaisesta julkisen vallan käyttämisestä koskemaan kaikkia yhtiöiden tai yhteisöjen julkisia hallintotehtäviä asettaa viranomaiselle haasteita nimenomaan salassa pidettävien ja turvaluokiteltujen asiakokonaisuuksien käsittelyssä järjestettäessä palveluita yritysten kanssa. Kaikki tietoaineistot, jotka voivat vahingoittaa viranomaisen/yhteiskunnan suojattavaa etua, on merkittävä selkeästi salassa pidettäväksi tai turvaluokiteltava sekä yrityksen henkilöstö perehdytettävä niiden käsittelyyn. Tämä vaatii huomiointia julkisyhteisön sopimusvalmisteluissa ja yhteistyössä yhtiöiden ja yhteisöiden kanssa.

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

Ei lausuttavaa.

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

Ei lausuttavaa.

2 luku

Ei lausuttavaa.

3 luku

Ei lausuttavaa.

4 luku

Ei lausuttavaa.

5 luku

Ei lausuttavaa.

6 luku

Ei lausuttavaa.

7 luku

Ei lausuttavaa.

8 luku

Ei lausuttavaa.

Muut huomiot**Muut mahdolliset huomionne?**

Ei lausuttavaa.

Lindberg Jukka
Kainuun hyvinvointialue

Hälinen Elina
Kainuun hyvinvointialue